

Organik Çay Üretmek İçin Dönüşüm

14.1 Organik Üretim Nedir?

14.2 Organik Üretim ve IPM Üretim Arasındaki Başlıca Farklılıklar

14.3 Geleneksel ve Organik Üretim Arasındaki Dönüşüm Süreci

14.4 Dönüştürmeli miyim? Avantajlar ve Dezavantajlar

Kâr marjı yüksek bir çay çeşidi olmakla birlikte, organik çay satın alımında gelişen bir tüketici kitlesi dikkat çekmektedir. İlâveten, çiftçiler organik çay üretimiyle, çiftliklerini ve topraklarını toksik pestisitlerden korunurlar. **Bununla birlikte organik çay üretiminde; bilgi ve iyi çiftçilik becerileri gereklidir. Özellikle organik üretime dönüşüm süreci zor olur. Genel olarak, çiftlik ekosistemini, yeni bir organik üretim sistemine uyarlamak en az 2-3 yıl alır.** 2-3 yıllık dönüşüm periyodu süresince zor olan, zararlıların yönetimi ile toprağın gübrenmesidir.

14.1 Organik Üretim Nedir?

Organik üretim; kimyasal gübreler ve gelişmeyi düzenleyiciler ile sentetik pestisitler kullanılmaksızın (hayvan yemi gibi diğer tarımsal ürünlerde dahil) herhangi bir tarımsal ürünü üretmek demektir. **Bu, çiftçiler ürünü yönetmek için hiç bir şey yapmazlar anlamında değildir. Aksine çiftçiler, toprağı organik olarak gübrelemek ve zararlıları yönetmek için daha çok aktiftirler.**

Herkes çiftliğinin organik olduğunu iddia edebilir. Öyleyse, tüketiciler satın aldıklarının gerçekte organik olduğuna nasıl güvenebilirler? Cevabı; sadece organik olduğu sertifikalandırılan çiftliklerde üretilen çayı satın alarak. Organik olarak sertifikalandırılmak çiftliğinizin bir sertifika organizasyonunun temsilcileri tarafından denetleniyor olmasıdır. Asya'da çiftlikleri organik olarak sertifikalandıran bazı kuruluşlar vardır. Bu sertifika organizasyonlarının çoğu **IFOAM**¹ (Uluslar Arası Organik Tarımsal Faaliyetler Federasyonu) tarafından belirlenen uluslararası standartları izler. IFOAM ayrıca, sertifikalandırma organizasyonlarının standart ve prosedürlere uygun çalışmalarını kontrol eder. Viet Nam'da **FoodLink** isimli bir organizasyon (organik tarım için Viet Nam'daki denetleme kurumunun resmi adı) organik tarım için sertifikasyon ve denetim sistemi oluşturmak için çalışmaktadır. **CIDSE**² (Dayanışma ve Kalkınma İçin Uluslar Arası İşbirliği) aracılığıyla çiftçiler FoodLink ile irtibat kurabilirler.

Çiftliğiniz bir sertifika organizasyonu tarafından, sertifikalandırıldığında ürününüzün etiketi üzerinde bu organizasyonun sembolünü kullanma hakkını kazanırsınız. Organik ürünler içinde tüketicilerin dikkatini çeken bu tür sembollere sahip ürünler satılacaktır.

Sececeğiniz sertifika organizasyonuna bağlı olarak, çiftliğinizin organik olarak sertifikalandırılması için kurallara tam riayet etmelisiniz. **Tüketicilerin bildiği ve güvendiği bir sertifika organizasyonunu seçmeniz önemlidir (bir tercihlerinin olup olmadığını tüketicilerinize sormalısınız).** Bir çok sertifika organizasyonu tarafından izlenen bazı kurallar:

1-Geçen birkaç yıl içinde; sentetik pestisitler, kimyasal gübreler veya büyümeyi düzenleyiciler kullanılmamış olmalıdır. Bazı tarımsal kimyasallar birkaç yıl süreyle toprakta kalabildiğinden dolayı kimyasal kullanılmadığında ürünlerin kontamine olmadığı esas alınır.

2-Organik çiftlikler **komşu çiftliklerden püskürtülen pestisitlerin rüzgarla sürüklenme riskinden kaçınmak için, organik çiftlik çevresinde en az 10mt genişliğinde bir kenar alan ve bir çit gereklidir (FoodLink standartları).** Organik çiftlikte ayrıca yağmur yoluyla gübrelerin veya pestisitlerin komşu çiftlikleri kontamine etmediği ölçümlenmektedir.

3- Birçok sertifikasyon organizasyonu, **biyolojik pestisitlerin** (tırtıllara karşı virüsler gibi) ve inorganik gübrelerin (kaya fosfatı veya kireç gibi) düşük dozlarda kullanımına izin verir.

4-Çiftçiler, toprağın verimliliğini sürdürmesi için uzun süreli bir plana sahip olmalıdır (örneğin yeşil gübre kullanımı, erozyona karşı malç kullanımı vb.). **birçok sertifika ajansı tüm çiftliğin toprağını geliştirecek ve koruyacak bir yolla yönetilmesini ve olabildiğince besinleri kendi bünyesinde yenileyebilme sini ister.**

Bu, birçok kuralı olan bir orkestra gibimidir? Evet. Her çiftçi sertifikalandırılmış organik üretime dönmeyi istemeyecektir. Ancak unutulmamalıdır ki kurallar, uzun süre içinde sürdürülebilir ve sağlıklı çiftlik sistemi yapmayı hedefler. Kurallar, tüketicilere olduğu kadar çiftçilere de yarar sağlar (çocuklarına ve torunlarına).

14.2 IPM Üretimi ve Organik Üretim Arasındaki Başlıca Farklılıklar

IPM³ (Entegre Zararlı Yönetimi) ve organik tarım, zararlıları yönetmeye yardımcı olan ürün ekosistemini yönetmek gibi birçok ilkeyi paylaşırlar. IPM üretimi ve sertifikalandırılmış organik üretim arasındaki başlıca farklılıkların bazıları aşağıda tartışılmıştır.

14.2.1 Organik Zararlı Yönetimi (böcekler, hastalıklar ve yabancı otlar)

IPM, gerekli olduğu zaman belirli tarımsal kimyasalların kullanımını kapsar. Aksine organik tarım, kimyasal girdi kullanımını (pestisitlerle birlikte kimyasal gübreler ve büyümeyi teşvik ediciler) tamamen dışlar.

Bu bölümde, (uzmanlaştırma eğitimi veren bir kurs gerekli olduğundan dolayı) organik yolla zararlıları yönetmeniz öğretilmeyecektir. Ancak organik üretimi denemeyi isteyen veya çiftçilerin karar sürecine yardımcı olmak için iki anahtar noktayı ifade etmek yararlıdır. Birincisi; önleme (koruma) organik tarımda zararlıları yönetmek için bir anahtardır. Önlemenin içeriği:

a) Hastalıkların salgınından kurtulabilen veya direnç göstermeye yetenekli güçlü bir ürün üretmek amacıyla çiftliği yönetmek. Bu rehberdeki bölümlerin bir çoğu güçlü bir ürün yetiştirme hakkında bilgi verir. İlaveten, bazı uzmanlar hastalıklara karşı daha dirençli olan güçlü ürünler üretmek için (kompost ve çiftlik gübresi de dahil) %100 organik gübrelere dönüşü önerirler.

b)Doğal düşmanlar ve zararlılar arasında sağlıklı bir denge tesis etmek. Çiftlik içinde çeşitliliği arttırmayı kalıcı kılmak ve denge tesis etmek çok önemli bir araçtır. Çeşitliliği arttırmak demek yaşam alanları daha farklı türler ve daha farklı türde organizmaya sahip olmak demektir. Örneğin; gölge ağaçları ve doğal düşmanların kullanımı için yaşam alanları ve (gıdaları için) çiçekli yeşil gübre bitkileri dikmek. Malçlama, örümcekler ve büyük kanatlı böcekler gibi doğal düşmanlar için yaşam alanı sağlar.

İkinci bir nokta, organik tarımda bazı iyileştirici araçlara da izin verilmiş olmasıdır. Diğer bir ifade ile belirli bir zararlı aşırı miktarda artış başlamışsa bazı seçenekler sahip olacaksınız. Örneğin; bazı sertifika organizasyonu zararlı böceklerle karşı virüs ve diğer hasta edici mikro organizmaların kullanımına izin verirken bazıları da **bitkilerden elde edilen insektisit kullanımına izin verir.** **Hastalıkların kontrolü için kompostun soğuk suda ekstraktı yoluyla yapılan "çay"ın püskürtülmesine izin verilir ve genellikle yararlı olur.** Ayrıca belirli **yabancı otlardan yapılan fungusiteri uygulamak** da yararlıdır.

14.2.2 Sürdürülebilir Toprak ve Besin Yönetimi

IPM, çoğunlukla ürün ve zararlılar üzerine odaklanmıştır. Ancak organik tarım, buna ilaveten sürdürülebilirlik ve toprak sağlığının uzun süreli yönetimini kapsar. Toprak, ürün sağlığını arttıracak

ve zararlı problemlerini azaltmaya yardımcı olacak çeşitli ve bol miktarda mikro organizma karışımı içerir. Aşırı miktarlarda sentetik gübre toprakta yaşayan canlıların çeşitliliğini ve miktarını azaltır.

Uzun süreli sürdürülebilirliği tesis etmek, organik tarım uygulamalarında gerekli besinleri temin etmek için mevcut olandan daha çok kullanmak değildir. **Özellikle, organik tarım, besin döngüsünün çiftlik içinde tamamlanmasını sağlayan uygulamalardır.** Bu, besinlerin (azot gibi) yeniden dönüşümü ve yeniden kullanımını olabildiğince garantiye almaya yardımcı olur. Avrupa ve Amerika'daki büyük çiftliklerde bazı sertifika organizasyonlar tüm gübre girdisi olarak aynı çiftlikte üretilmiş olanların (kompost, yeşil gübre ve hayvan gübresi) kullanımını zorunlu kılar. Bu, Viet Nam'daki gibi küçük çiftlikler için uygulanabilir değildir, organik çiftliklerin kompost yapabilmek için bazı bitkisel materyalleri ithal etmeye veya yerleşim bölgesi içindeki köylerde bulunan diğer çiftlik ve tarlalardan bazı hayvan gübrelerini temin etmeye ihtiyaçları vardır. Yinede amaç açıktır; organik çiftlikler kendi koşullarında ve sürdürülebilir olan bir besin döngüsünü sağlamak için mümkün olduğunca kendi besinlerini kendileri üretmelidir.

14.2.3 Sadece Çayı Değil Tüm Çiftliği Yönetmek

Organik tarımda sertifikalandırılan çiftliktir, sadece çay ürünü değildir. Bu, diğer ürünler ile hayvan yemi üretimini de kapsayan çiftlikteki tüm tarımsal aktivitelerde organik tarım kurallarının geçerli olduğu anlamındadır. **Daha geniş anlamda, çiftçiler bir arada çalışan tüm bölümleri ile bütün çiftliği tek bir sistem olarak düşünmeleri gereklidir.** Örneğin; çiftliğin gübre sağlayan bazı hayvanlara ihtiyacı vardır ve aynı çiftliğin bu hayvanlar için yüksek proteini besin sağlayan bazı yeşil gübre ürünlerine de ihtiyacı vardır. Çiftçiler sağlıklı ve kalıcı bir ekosistem üretmek ve besin döngüsünü sağlamak için birlikte çalışan bir bitki ve hayvan kombinasyonu seçmelidir. Genellikle tüm çiftliğin buna odaklanması organik tarımda çok önemliken IPM'nin zorunlu koşulu değildir.

14.3 Geleneksel ve Organik Üretim Arasındaki Dönüşüm Periyodu

Birçok sertifika organizasyonunun kuralları en az bir yıllık bir dönüşüm periyodunu gerekli kılar. Bazen birkaç yıl. Çünkü topraktaki tarımsal kimyasalların kalıntılarının tamamen yok olması için birkaç yıl geçmelidir. Dönüşüm periyodu süresince sahip olacağınız dezavantajların başında kimyasal gübrelerin ve pestisitlerin kullanımına izin verilmiyor olmasıdır. Aynı zamanda, henüz organik olarak çayınızı satıyor olmanın avantajına da sahip olamayacaksınız. Böylece, dönüşüm periyodu zor bir süreç olacaktır.

Dönüşüm periyodunu güçleştiren ikinci bir neden daha vardır. Kimyasal gübreler ve pestisitlerin kullanımının ardından birkaç yıl geçse bile çiftliğiniz iyi bir ekolojik dengeye sahip olmayacaktır. Şöyle ki, kimyasal gübre ve pestisit kullanımını aniden durdurduğunuz zaman çiftliğinizdeki toprak mikro organizmaları, doğal düşmanlar ve yaşayan diğer yararlı canlılar içinde sağlıklı bir değişim ve dönüşüm henüz gerçekleşmiş olmayacaktır. Bu, zararlılarla problemlere neden olur ve çoğu kez toprağın verimlilik dengesinin uygun bir düzeye ulaşması güçleşir. Bununla birlikte birkaç yıl sonra hem zararlı yönetimi hem de toprak verimliliği yaşayan yararlı canlı karışımının sağlıklı bir dönüşümü sayesinde kolaylaşmış olacaktır.

Zor dönüşüm periyodu süresince, çiftçilere gerekli maddi yardım konusunda bazı sertifika organizasyonu çiftçilere ürünlerinin "**organik dönüşümde**" ürünler olarak etiketleyip satışa sunmalarına izin vermiştir. Sistemi bilen tüketiciler kimyasal gübreler ve pestisitler ile yetiştirilen ürünlerden ziyade "**organik dönüşümde**" ki ürünler için yüksek bir ücret ödemeye isteklidirler.

14.4 Dönüştürmeli miyim? Avantaj ve Dezavantajları

Bu bölüm okunduktan sonra çiftliğinizi organik üretime döndürmek için hangi adımları atmalı ve organik üretimin ne olduğunu daha iyi anlamış olmalısınız. Şimdi bir organik üretim sistemine dönmeli

ve sürdürmeli misiniz? Biz daima, her bir çiftçinin kendisi ve ailesi için karar vereceğini düşünürüz. Bazı avantaj ve dezavantajlar aşağıda listelendiği gibidir.

A) Organik Üretime Dönüşün Bazı Dezavantajları

1-Ürün için gerekli olan özellikle **azot** ve **potasyum** gibi besinleri karşılayan yeterli miktarda organik gübreyi (kompost, çiftlik gübresi ve yeşil gübre gibi) sağlamak çoğunlukla güç olduğundan dolayı verim belirli bir miktar düşmektedir.

2-En az 2-3 yıllık dönüşüm periyodu süresince zararlıları yönetmek oldukça zor olmaktadır.

3-Bir zararlı hasara neden olmaya başlamışsa, sentetik pestisitleri kullanan kimi çiftçilerle karşılaştırıldığında siz daha az iyileştirici araca sahip olacaksınız (ancak unutulmamalıdır ki bir çok sertifika organizasyonu bitkisel hastalıkları kontrol etmek için "**kompost çayları**" ve böcekleri kontrol etmek içinde "**hasta edici organizmalar**" gibi çok düşük toksisiteli bazı iyileştirici araçlara izin vermektedir).

4-Organik çay piyasası günümüzde hala nispeten küçüktür ve Viet Nam dışındaki ülkelerde nispeten daha yoğundur (yani **ihracatı gereklidir**).

5-Organik üretim tüm kurallarını kabul edeceksiniz. Özellikle organik olarak sertifikalandırılmış çiftliğe sahipseniz ne yaptığınızı kontrol eden ve yaklaşık olarak her yıl bir kez çiftliğinizi ziyaret edecek denetçilere izin vermeniz gereklidir.

B) Organik Üretime Dönüşün Bazı Avantajları

1-Organik çay piyasası hızlı gelişmektedir ve son günlerde yeşil çay içmenin sağlığa yararları hakkındaki reklamlar organik çaya talebi arttırıyor çünkü sağlıkları için çay içen insanlar organik çaya daha çok ilgi duymaktadır.

2-Organik çay fiyatları genel olarak geleneksel yolla üretilen çaylarınkinden daha yüksektir. Tüketiciler güvenli bir ürün için yüksek ücret ödemeye razıdır ancak çayın gerçekten organik standartlara göre üretilmiş olduğuna dair belirli garantileri talep etmektedirler.

3-Özel bir pazarda yoğunlaştığından rakipleriniz azalacaktır. Birçok çay çiftçisi organik olmadığından dolayı, organik çay üreten çiftçiler arasındaki rekabet daha azdır.

4-CIDSE, CECI⁴ (Uluslar Arası İş Birliği ve Çalışma Merkezi – Kanada) ve **SNV⁵** (Hollanda Kalkınma Organizasyonu) organik çayınızı pazarlamanıza sahip olacak projelere sahiptir. Bu projeler; organik üreticiler için bazı pazarlarda süreklilik sağlamak ve organik çaylar için yerli bir piyasanın gelişmesine öncülük eder.

5-Zararlı yönetimi çok güç olmakla birlikte çaydaki böcek zararlıları genellikle ekosistemin doğru yönetimi yoluyla ve **doğal düşmanlar yoluyla kontrol** altında tutulur (örneğin; thrips ve kırmızı örümcek akarlarını yönetmek için gölge ağaçları dikmek). Yabancı otlar, malçlama yoluyla kontrol altında tutulabilir. Organik üretimdeki hastalıkların yönetimi içinse bazı araştırma ve denemeler yapmak gereklidir. Organik çay üretimini geliştirmek için 1999 yılında Phu Tho'da TOT tarafından organik çay konulu bir deneme yürütülmüştür. Denemede hastalık ve zararlı problemlerine karşı dayanıklı yüksek verim veren ve iyi gelişen çay bitkileri elde edilmiştir. Bununla birlikte, Thai Nguyen'deki organik çay çiftçileri gri yanıklık ve çay sivrisineği ile hala sorunlar yaşamaktadır.

6-Kendinizin ve aileniz sağlığını korumuş olacaksınız. Asla kendinizin ve çocuklarınızın çiftliğinizdeki tarımsal kimyasallardan nasıl korunmanız gerektiği konusunda kaygılanmayacaksınız.

7-Çiftliğinizin sağlığının korumuş olacaksınız. Organik tarım farklı türlerin dengede bulunduğu bir ekosistem, sağlıklı toprak ve besin döngüsü üzerine odaklanır. Tüm bu unsurlar sizin, çiftliğinizin, çocuklarınızın ve torunlarınızın sağlığını koruyacak ve geliştirecektir.

Tercüme: Kamil Engin İSLAMOĞLU, Ziraat Mühendisi, [E-Mail](#)

Kaynak : Chapter Fourteen: [Conversion to Organic Tea Production](#) April 2001. FAO – Tea IPM Ecological Guide Michael R. Zeiss, Koen den Braber. Translated by Tran Thanh Nam. Published by CIDSE, I.P.O. Box 110, Ha Noi, VIET NAM.

- 1) <http://www.ifoam.org/>
- 2) <http://www.cidse.org/>
- 3) <http://www.epa.gov/pesticides/factsheets/ipm.htm>
- 4) <http://www.ceci.ca/ceci/en/index.html>
- 5) <http://www.snvworld.org/public>